

**Het verschil in erkenning voor vrouwelijke en mannelijke slachtoffers van seksueel
grensoverschrijdend gedrag**

Sylke Klomp

Studentnummer: s3818195

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSBA-BT15: Bachelor These

Supervisor: Dr. Coby Gerlsma

Tweede beoordelaar: Dr. J. Jansen

E-mail: s.l.klomp@student.rug.nl

In samenwerking met: Anne Floor Buijs, Rosanne Hiemstra, Eline de Jonge, Vera Mulder en

Alexandra Rietveld

Datum: 16 april 2023

Disclaimer

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

Samenvatting

Drie op de tien Nederlandse mannen maken seksueel grensoverschrijdend gedrag mee in hun leven. Het niet erkennen van deze groep kan negatieve effecten hebben voor het slachtoffer. Het kan bijdragen aan het hernieuwd slachtofferschap ook wel secundaire victimisatie genoemd en dit kan leiden tot hogere stress en verhoogt de kans op PTSS. Mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben een verhoogd risico op middelenmisbruik en vertonen sneller antisociaal gedrag. Onderzoek naar mannelijke slachtoffers is hard nodig voor het aanbieden van gespecialiseerde zorg. In het huidige onderzoek wordt gekeken of vrouwelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag meer erkenning krijgen dan mannelijke slachtoffers. De verwachting was dat vrouwelijke slachtoffers meer erkenning zouden krijgen. Het onderzoek is uitgevoerd middels een online-vignetonderzoek met vragenlijsten die sociale erkenning, consequenties en financiële compensatie meten voor het slachtoffer. De participanten (N=71) kregen ofwel een vrouwelijk slachtoffer (N=35) in het vignet of een mannelijk slachtoffer (N=36). Er is significant verschil gevonden tussen de groepen op basis van de vragenlijst over de consequenties voor het slachtoffer. Op basis van de data zijn er geen significante resultaten gevonden bij de twee overige indices voor erkenning; sociale erkenning en financiële compensatie.

The difference in acknowledgement for female and male victims of sexual misconduct

Abstract

Three out of ten Dutch men experience sexual boundary violations in their lifetime. Not acknowledging this group can have negative effects on the victim. It can contribute to renewed victimization, also called secondary victimization, which can lead to higher stress and increases of the chance of PTSD. Male victims of sexual boundary violations have an increased risk of substance abuse and are more likely to exhibit antisocial behavior. Research on male victims is urgently needed to offer specialized care. In this current study, we examined whether female victims of sexual boundary violations receive more acknowledgment than male victims. The expectation was that female victims would receive more acknowledgment. The study was conducted using an online vignette study with questionnaires measuring; social acknowledgment, consequences and financial compensation for the victim. Participants (N=71) were shown either a female victim (N=35) or a male victim (N=36) in the vignette. Significant differences were found between the groups based on the questionnaire about the consequences for the victim. Based on the data, no significant results were found for the two other indices of recognition; social acknowledgement and financial compensation.

Het verschil in erkenning voor vrouwelijke en mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag

“Met één tweet gaf actrice Alyssa Milano vijf jaar geleden een enorme boost aan de #MeToo-beweging. Ze vroeg iedereen die te maken heeft gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag van zich te laten horen via de hashtag. Binnen 24 uur stonden Twitter en andere sociale media vol met getuigenissen van slachtoffers wereldwijd die eenzelfde soort ervaring deelden” (*Vijf jaar MeToo: Wat zijn we eigenlijk opgeschoten?* 2022).

Metoo beweging

De MeToo-beweging werd in gang gezet in 2006 door activiste Tarana Burke met als doel slachtoffers van seksueel geweld een stem te geven (Maricourt & Burrell, 2022). De beweging werd in 2017 een feministische stroming, die vrouwelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag een platform bood. Voornamelijk vrouwen deelden massaal hun ervaringen met seksueel grensoverschrijdend gedrag (Kocken, et al., 2018). Voornamelijk mannen werden als daders benoemd in de berichten (Rituparna Bhattacharyya, 2018).

Mannen hebben een negatieve houding tegenover de metoo-beweging (Kunst et al, 2019). Eén van de oorzaken is dat de man wordt afgebeeld als de dader en niet als het slachtoffer. Dit roept de vraag op of mannen ook slachtoffer zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Prevalentie Mannelijke Slachtoffers

Drie op de tien mannen in Nederland hebben echter te maken gehad met niet-fysiek seksueel grensoverschrijdend gedrag (De Haas et al, 2012). Hier wordt bedoeld op seksueel getinte berichten, seksueel getint beeldmateriaal of seksueel getinte opmerkingen (*Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?* |Nederlands Jeugdinstituut, z.d -a). Tien procent van de mannen in Nederland zijn wel eens slachtoffer geworden van fysiek seksueel

grensoverschrijdend gedrag (De Haas et al, 2012). Onder dit gedrag vallen: ongewenste aanrakingen, zoenen tegen de wil in, aanranding en verkrachting. Onderzoek naar de prevalentie van seksueel grensoverschrijdend gedrag in Europa meldt dat 27% van de mannen slachtoffer is geweest in hun leven (Krahe et al., 2014).

Theorie van Christie

Bovenstaande gegevens laten zien dat mannen wel degelijk slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag kunnen zijn. Erkenning kan een grote rol spelen bij het melden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij mannen. Christie (1986) stelt dat het krijgen van erkenning niet vanzelfsprekend is voor ieder slachtoffer. Volgens Christie (1986) moet het slachtoffer aan bepaalde eisen voldoen wil hij of zij erkenning krijgen voor slachtofferstatus. Eén van die eisen is de fysieke gesteldheid van een slachtoffer. “*The victim is weak, sick, old or very young.*” (Christie, 1986). Er wordt verondersteld dat het slachtoffer zwak is ten opzichte van de dader. Dit is een factor die terugkomt in de ervaringen van de slachtoffers uit de MeToo-beweging. Vaak wordt er gesproken over een fysiek sterke dader van het mannelijk geslacht (Szekeres et al., 2020).

Christie (1986) hanteert een onderscheid tussen het concept van het ‘ideale slachtoffer’ en het ‘niet-ideale’ slachtoffer. Hierbij gaat het niet om een objectief vastgestelde norm, maar om een sociaal construct. Sociale constructen zijn dynamisch en veranderen over de tijd en zijn in overeenstemming met maatschappelijke ontwikkelingen. Ze bepalen wat als waardevol, normaal of acceptabel worden beschouwd. De titel van het ‘ideale slachtoffer’ is niet een zelf-geclaimd concept, maar eerder een sociaal construct die vanuit de bredere maatschappij wordt toegekend (Bosma, 2018).

Als Christie het ideale slachtoffer beschrijft wordt herhaaldelijk de term *she* gebruikt en bij het niet-ideale slachtoffer de term; *he*. Christie lijkt hiermee te zeggen dat mannen in een fysiek sterkere staat zijn en niet passen onder het label ‘ideaal slachtoffer’ (Christie,

1986). Zoals de boven aangehaalde gegevens suggereren lijkt ook 30 jaar na het onderzoek van Christie en na maatschappelijke ontwikkelingen zoals de Me-too beweging het meest voorkomende slachtoffer op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag nog steeds een vrouw te zijn. Dit zou kunnen komen doordat de man zich minder herkent in het slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Genderrollen en Stereotypering

Genderrollen zorgen ervoor dat van mannen een sterke en dominante houding wordt verwacht op seksueel gebied. Een voorbeeld hiervan is dat er verwacht wordt dat mannen de 'eerste zet' zullen nemen en dat de vrouw verleid moet worden (Abdullah-Kahn, 2008). Het zorgt ervoor dat de maatschappij de man sneller als dader ziet en de vrouw als slachtoffer, mocht er sprake zijn van grensoverschrijdend gedrag. Deze genderrollen zorgen er ook voor dat mannen zichzelf minder snel herkennen in het beeld van een slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag (Abdullah-Kahn, 2008). Om dit te veranderen zullen wij als maatschappij moeten erkennen dat mannen hetzelfde kan overkomen.

Stereotypische ideeën zorgen ervoor dat wanneer mannen slachtoffers zijn van seksueel misbruik zij gaan twijfelen over het mannelijk zijn, en mannelijk worden gevonden (Thomas, 2023). Wanneer de dader van hetzelfde geslacht is bestaat een angst dat de geaardheid van de slachtoffers in twijfel wordt getrokken, niet alleen door de maatschappij maar ook door zichzelf (Lowe & Rogers, 2017). De onzekerheid over de eigen geaardheid zorgt voor depressieve gevoelens en woede (Javaid, 2018).

Erkenning

Erkenning ontvangt een slachtoffer wanneer diegene gehoord wordt, de rol van slachtoffer mag aannemen en het persoonlijke verhaal kan brengen zonder dat deze wordt gebagatelliseerd (Bosma, 2020). Erkenning komt tot stand als gevolg van herkenning: hoe meer iemand lijkt op het ideale slachtoffer of het stereotype slachtoffer hoe meer de

maatschappij deze herkent en dus erkent. Christie (1986) schetst een slachtoffer van verkrachting bijvoorbeeld zo: “Een jonge maagd die terug naar huis gaat van bezoek aan zieke familieleden, zij wordt ernstig mishandeld voordat ze toegeeft aan de dader”. De maatschappij herkent dit slachtoffer als een stereotype slachtoffer van verkrachting, waardoor dit slachtoffer sneller erkenning zal ontvangen.

Onderzoek (Aldao et al., 2010) naar emotieregulatie binnen relaties liet zien dat niet-erkende slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag een hogere mate van vermijdende coping lieten zien dan erkende slachtoffers. Deze coping stijl correleert met verhoogde stress en depressieniveaus (Aldao et al., 2010). Deze niet-erkende slachtoffers meldden ook een hogere mate van angst en vijandigheid (Peterson et al., 2011). Dit onderzoek laat een verband zien tussen het niet erkennen van het slachtoffer en de negatieve psychische gevolgen daarvan.

Gevolgen slachtoffers

Het ontbreken van erkenning en het niet serieus nemen van het slachtoffer kan leiden tot secundaire victimisatie, ook wel hernieuwd slachtofferschap genoemd (Elbers, 2020). Deze term verwijst naar de situatie waarin het slachtoffer opnieuw slachtoffer wordt door de houding van de beoordelaar. Dit komt voort uit het feit dat het slachtoffer niet alleen het primaire trauma heeft ervaren, maar ook een inadequate reactie op het trauma. Het gevolg van secundaire victimisatie is een hogere mate van stress en een verhoogde kans op posttraumatische stressstoornis (PTSS) (Orth, 2002). Elbers (2020) stelt dat secundaire victimisatie daarnaast zorgt voor het verliezen van vertrouwen in het rechtssysteem, wat voor slachtoffers zonder erkenning leidt tot een hogere drempel om actie te ondernemen tegen het gepleegde delict.

Dit is in lijn met het onderzoek naar secundaire victimisatie bij mannen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik. Zij meldden in dit onderzoek dat zij herhaaldelijk te maken kregen

met verontrustende, kleinerende en beledigende reacties op het misbruik die zij hadden meegemaakt. Er kwam naar boven dat de secundaire victimisatie als traumatisch werd ervaren en hun herstel van het misbruik belemmerde (Jackson et al, 2017). Dit maakt de stap naar het rechtssysteem groter.

Eerder werd dit onderzocht door Walker et al. (2005), hij ondervond dat vier op de vijf mannen spijt hadden van hun keuze om naar de autoriteiten te stappen. Slachtoffers melden dat de politie niet meelevend reageerden en niet geïnteresseerd overkwamen. Er waren zelfs slachtoffers die meldden dat het juridische proces meer negatieve effecten heeft veroorzaakt dan het delict zelf, wederom een bevestiging van secundaire victimisatie.

Mannen die in hun verleden slachtoffer zijn geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben een grotere kans op een middelenverslaving dan mannen die geen slachtoffer zijn geweest (Kalichman et al, 2002). Exner-Cortens et al. (2013) vonden in hun onderzoek dat jonge mannelijke slachtoffers een verhoogd risico hebben op antisociaal gedrag. Omdat er vooral onderzoek is gedaan naar vrouwelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag en de gevolgen hiervan, is het hulpaanbod op vrouwen gericht. Dit terwijl Peterson et al. (2011) beargumenteert dat de gevolgen voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag net zo psychisch belastend zijn voor vrouwen als voor mannen.

Hulpaanbod mannelijke slachtoffers

In een onderzoek van Young (2018) naar hulpzoekende slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag werd er gekeken naar het verschil in gender. De slachtoffers belde een hulplijn ontworpen voor slachtoffers van seksueel geweld en hierbij werden de motieven van hulp zoeken onderzocht. Vrouwen gaven aan te bellen voor aanvullende steun boven op de steun die zij al ontvingen, waar mannen aangaven hulp in te schakelen omdat zij verder geen hulp ervoeren. (Young et al, 2018). De hulpzoekende mannen gaven aan niet te weten waar ze anders heen moesten gaan voor passende behandeling. Zij lieten hoge niveaus van

wanvertrouwen in hun omgeving zien, wat zorgde voor weinig steun van hun naasten.

Dat onder andere deze mannen niet wisten waar ze heen moesten met hun hulpvraag kan komen door het aanbod wat er hedendaags ligt. In het onderzoek van Pearson et al., (2018) wordt er geschat dat de informatie en ondersteuning voor mannelijke slachtoffers 20 jaar achterloopt op het hulpaanbod voor vrouwelijke slachtoffers. Donne et al., (2017) deed onderzoek naar de hulpmiddelen voor mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag, zij ondervond dat dit in mindere mate beschikbaar was dan hulp voor vrouwelijke slachtoffers. Bovendien bleek uit het onderzoek dat deelnemers die wel hulp hadden gezocht, zich niet begrepen voelden in hun gevoelens van angst en schaamte.

Huidige onderzoek

Het beeld van het ideale slachtoffer van Christie (1986) schetst een vrouw die makkelijk in het stereotype slachtoffer past. Daarbij creëren genderrollen een beeld van een dominante man als dader en een vrouw als slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag (Abdullah-Kahn, 2008). Als wij vrouwen meer herkennen in het beeld slachtoffer, zijn wij geneigd meer erkenning te geven aan de desbetreffende slachtoffers. (Bosma, 2020). Er is uiteengezet dat het geven van erkenning hernieuwd slachtofferschap ofwel secundaire victimisatie kan voorkomen. Daarbij komt dat niet-erkende slachtoffers meer negatieve belastende consequenties ervaren dan erkende slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Uit de cijfers van onder andere De Haas (2012) komt naar voren dat maar liefst 10 procent van de mannen wel eens slachtoffer zijn geweest. Het erkennen van deze mannelijke slachtoffers zou belangrijk kunnen zijn voor de preventie van psychisch belastende factoren. De aandacht die mannelijke slachtoffers hebben gekregen valt in het niet bij de hoeveelheid literatuur over vrouwelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag, dit terwijl beide noodzakelijk is voor het begrijpen en behandelen van de slachtoffers (Thomas, 2023).

Om bij te dragen aan de zorg voor mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag is het van belang dat de samenleving deze groep erkent. De centrale vraag van deze thesis luidt als volgt: In hoeverre krijgen vrouwelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag meer erkenning dan mannelijke slachtoffers? Hierbij wordt verwacht dat vrouwelijke slachtoffers meer erkenning zullen ontvangen, aangezien zij beter passen in het gangbare maatschappelijke beeld van het slachtoffer.

Methode

Onderzoeksdeelnemers

De onderzoeksgroep bestond uit 318 participanten, waarvan na het verwijderen van dubbele IP-adressen en onvolledige antwoorden $N= 227$ participanten overbleven. De participanten zijn geworven via de sociale netwerken van de onderzoekers. Respondenten ontvingen geen compensatie voor hun deelname. Het onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Commissie (PSY-2223-0238).

Het deelonderzoek met de twee relevante condities bestond uit 71 participanten; hiervan waren 53 vrouw (74.6%), 17 man (23.9%) en 1 participant gaf een ander geslacht (1.4%) aan. 70 (98.6%) deelnemers hadden een Nederlandse nationaliteit en 1 participant had een andere nationaliteit (1.4%). De gemiddelde leeftijd van de deelnemers lag tussen de 19 en 80 jaar ($M= 31$ jaar, $SD= 15.3$). De hoogst behaalde opleiding was voor 12 (16.9%) participanten Master (HBO/WO), voor 22 participanten Bachelor (HBO/WO), voor 5 participanten MBO, voor 22 participanten VWO, voor 9 participanten HAVO en 1 participant had geen diploma.

Procedure

Middels een online wervingsbrief zijn participanten gevraagd deel te nemen aan een online kwantitatief vignet-onderzoek. In deze wervingsbrief werd vermeld dat de vragenlijst

ongeveer 15 minuten zal duren en dat deelname anoniem is. Via een link kwamen de participanten bij de vragenlijst. Eerst werd informatie gegeven over het onderzoek. Vervolgens konden onderzoek deelnemers hun geïnformeerde toestemming geven. De eerste vragen betroffen demografische informatie, zoals de leeftijd van de participant. Wanneer participanten niet minimaal 18 jaar oud waren, konden ze niet deelnemen. De vragenlijst begon met vragen over de verwachte emotie van een slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daarna kreeg de participant gerandomiseerd een van de zes verschillende vignetten met een beschrijving van een seksueel grensoverschrijdend incident op de werkvloer aangeboden. Naar aanleiding van het vignet volgden vragen over de locatie van de gebeurtenis en de hoeveelheid warmte, competentie en sympathie die de participant zou toedichten aan het slachtoffer. Vervolgens kwamen vragen over de hoeveelheid erkenning die de participant het slachtoffer zou toedichten. Na het invullen van de vragenlijst werden de onderzoeksdeelnemers bedankt voor hun deelname.

Materiaal

Demografische informatie

Bij het geven van de geïnformeerde toestemming, werd gevraagd naar een aantal gegevens van de participanten. Beginnend met een open vraag over de leeftijd van de participant. De respondenten werd gevraagd met welk geslacht zij zich identificeren. Hierbij waren vijf keuzemogelijkheden, namelijk: ‘man’, ‘vrouw’, ‘non-binair’, ‘anders’ en ‘dat zeg ik liever niet’. Er is gevraagd naar de hoogst behaalde opleiding, met de volgende keuzemogelijkheden: geen diploma, basisonderwijs, VMBO, HAVO, VWO, MBO, bachelor (HBO/WO) en master (HBO/WO). Een open vraag is gesteld over de nationaliteit van de participanten.

Vignetten

Er is gebruik gemaakt van zes vignetten, waarin kenmerken van het slachtoffer werden gemanipuleerd. In de vignetten werd een verslag aangeboden van een gesprek tussen een slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag en de vertrouwenspersoon van haar werk. Hierin vertelde het slachtoffer over het seksueel grensoverschrijdende gedrag. Afgezien van de gemanipuleerde slachtofferkenmerken was de inhoud van alle vignetten identiek. Het vignet over het ‘ideale slachtoffer ziet er zo uit:

“Hieronder lees je een verslag van een 30-jarige vrouw die in gesprek gaat met een vertrouwenspersoon van haar werk. Ze vertelt het volgende:

“Op 20 januari 2023 liep ik door de gang op mijn werk. Een schoonmaakmedewerker kwam van achteren aangelopen en opeens voelde ik een hand op mijn bil. Daarna liep diegene door alsof er niks gebeurd was. Ik merk dat ik verdrietig ben en dat ik met tegenzin naar mijn werk ga. Wanneer ik terugdenk aan wat gebeurd is, krijg ik een brok in mijn keel.”

Bij de vertrouwenspersoon is al eerder een melding binnengekomen dat deze persoon dit gedrag vertoont.”

Het vignet waarbij het geslacht gemanipuleerd is en er sprake is van een mannelijk slachtoffer ziet er zo uit: *“Hieronder lees je een verslag van een 30-jarige man die in gesprek gaat met een vertrouwenspersoon van zijn werk. Hij vertelt het volgende:*

“Op 20 januari 2023 liep ik door de gang op mijn werk. Een schoonmaakmedewerker kwam van achteren aangelopen en opeens voelde ik een hand op mijn bil. Daarna liep diegene door alsof er niks gebeurd was. Ik merk dat ik verdrietig ben en dat ik met tegenzin naar mijn werk ga. Wanneer ik terugdenk aan wat er gebeurd is, krijg ik een brok in mijn keel.”

Bij de vertrouwenspersoon is al eerder een melding binnengekomen dat deze persoon dit gedrag vertoont.”

Erkenning van Slachtofferschap

De mate van erkenning werd gemeten met drie indices voor erkenning, te weten ‘financiële vergoeding’, ‘sociale erkenning’, en ‘consequenties’.

Financiële vergoeding

Met een open vraag werd respondenten gevraagd hoeveel schadevergoeding de participant het slachtoffer wilde toekennen, op een schaal van 0 tot 35.000 euro. Dit is de marge die het Schadefonds Geweldsmisdrijven hanteert.

Sociale erkenning

De mate van sociale erkenning voor slachtoffers is gemeten met 11 items waarin onderzoeksdeelnemers werd gevraagd naar hun gedachten en gevoelens jegens het slachtoffer dat werd beschreven in het vignet. Deze vragen hadden een antwoordformaat met een 6-punts Likertschaal met de ankers; helemaal niet mee eens (1) tot helemaal mee eens (6). Deze items zijn deels gebaseerd op de *Social Acknowledgement Scale* (Maercker & Müller, 2004). Een voorbeelditem was: ‘ik kan me voorstellen wat het slachtoffer heeft doorgemaakt’. De interne consistentie van deze geconstrueerde maat voor ‘erkenning’ was in dit onderzoek goed (Nunnally, 1978) met Cronbach’s alfa = 0.84.

Consequenties

Er zijn 11 vragen gesteld over de door de respondent gewenste consequenties van het seksueel grensoverschrijdende gedrag voor de dader en het slachtoffer. Deelnemers kunnen aangeven in hoeverre zij het eens zijn met stellingen over de consequenties. Een voorbeelditem hiervan was: ‘In hoeverre ben je het er mee eens dat de dader een berisping krijgt’. Ook deze vragen werden gemeten met een 6-punts Likertschaal, helemaal niet mee eens (1) tot en met helemaal mee eens (6). Er is één vraag uit de enquête gehaald, deze vraag hing negatief samen met de andere vragen. De interne consistentie van deze geconstrueerde maat voor ‘erkenning’ was Cronbach’s alfa = 0.78

Analyse

De data wordt verwerkt in SPSS 26. Er worden betrouwbaarheidsanalyses uitgevoerd, zoals de Cronbach's alpha om interne consistentie te meten. De Pearson PM correlaties worden berekend om het verband tussen de afhankelijke variabelen te berekenen. De hypothese wordt ten eerste getoetst middels een t-toets voor onafhankelijke groepen; deze wordt eenzijdig getoetst bij een significantieniveau $p < 0.05$. De hypothese wordt voor elk van de afhankelijke variabelen die erkenning meten, namelijk sociale erkenning, consequenties en financiële compensatie per index getoetst. Als *post-hoc* analyse wordt er een Mann-Whitney *U* uitgevoerd omdat er wordt verwacht dat de data scheef verdeeld zal zijn.

Resultaten

Beschrijvende Statistiek

Uiteindelijk hebben er 71 participanten de twee vignetten beoordeeld, waarbij $n = 35$ 'het ideale' vrouwelijke vignet en $n = 36$ het mannelijke vignet toebedeeld hebben gekregen. Tabel 1 geeft een overzicht van de demografische gegevens van de participanten. De gemiddelde leeftijd bedroeg 30.6 (SD 15.2) jaar in de groep met het ideale vignet en 32.2 (SD 15.5) in de groep met het mannelijke vignet. Het meest gerapporteerde geslacht van de participanten was vrouw, namelijk 80% in de groep met het ideale vignet en 69.4% in de groep met het mannelijke vignet. Op één participant na hadden alle participanten de Nederlandse nationaliteit. In zowel de groep met het ideale vignet als in de groep met het mannelijk vignet hadden de meeste participanten als hoogst behaalde diploma ofwel een vwo-diploma (34.4% en 27.8%), of een Bachelor HBO/WO diploma (31.4% en 30.6%).

Tabel 1
Demografische Gegevens Onderzoeksdeelnemers per Vignet

	Ideale Vignet N=35	Mannelijke Vignet N=36
Leeftijd	30.6 (15.2)	32.2 (15.5)
Geslacht		
Vrouw	28 (80%)	25 (69.4%)
Man	7 (20%)	10 (27.8%)
Niet aangegeven	1 (2.8%)	
Nationaliteit		
Nederlands	35 (97.1%)	36 (100%)
Anders aangeven		1 (2.9%)
Opleidingsniveau		
Basisonderwijs	1 (2.9%)	
HAVO	5 (14.3%)	4 (11.1%)
VWO	12 (34.3%)	10 (27.8%)
MBO	1 (2.9%)	4 (11.1%)
Bachelor (HBO/WO)	11 (31.4%)	11 (30.6%)
Master (HBO/WO)	5 (14.3%)	7 (19.4%)

Noot. Waardes zijn met gemiddeldes en standaarddeviatie (SD) aangegeven of n (%) tenzij anders aangegeven.

Tabel 2*Correlaties Tussen de Variabelen en de Interne Consistentie*

	1.	2.	3.
1. Sociale erkenning	0.84*		
2. Consequenties	0.67	0.78*	
3. Compensatie	0.06	0.22	---

Noot. Op de diagonaal staat de Cronbach's alfa aangegeven

* significant >0.7

In Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de samenhang van de uitkomstmaten sociale erkenning, consequenties en financiële compensatie. Het sterkst gecorreleerd zijn sociale erkenning en consequenties (Pearson's PM $r = 0.67$). Wat een sterk positieve correlatie betreft. De relatie tussen financiële compensatie en consequenties laat een zwak maar positief verband zien. Tussen financiële compensatie en sociale erkenning valt geen verband te zien.

Toets van de Hypothese

Tabel 3 toont de gemiddelden en standaarddeviaties binnen die twee verschillende vignetten. Bij de afhankelijke variabele financiële compensatie staan de medianen en *interquartile range* (IQR) weergegeven, omdat er gebruik wordt gemaakt van een non-parametrische test.

Er wordt gekeken naar ééNZijdig significantie omdat er onderzoek wordt gedaan naar meer erkenning voor het vrouwelijke geslacht, hierdoor wordt de p-waarde van de t-statistic gedeeld door twee. De hypothese wordt niet ondersteund doormiddel van de Independent T toets voor sociale erkenning ($t(65) = 1.29$, $p = 0.10$). Uit de data komt naar voren dat de T-toets wel significantie heeft gevonden bij de gemiddelden over consequenties ($t(69) = 2.00$, $p = 0.03$)

De data van de compensatievraag was dusdanig scheef verdeeld dat deze getoetst wordt aan de hand van een non-parametrische Mann-Whitney U test; $U= 425.000$, $z= -0.98$, $p= 0.33$.

Tabel 3

Gemiddelden en Standaarddeviaties binnen de Vignetten

Conditie:				
	Ideale Vignet N=35		Mannelijke Vignet N=36	
	Gemiddelden	SD	Gemiddelden	SD
Sociale Erkenning	48.6	7.2	46.1	8.3
Consequenties	50.5	8.3	46.6	8.0
Compensatie*	1000	6480	500	900

*Noot** Compensatie is weergegeven met de mediaan en de *interquartile range*, deze variabele wordt niet parametrisch getoetst.

Post hoc analyses

In tabel 4 worden medianen en *interquartile range* weergegeven, omdat in een Mann-Whitney U niet gerekend wordt met gemiddelden en standaarddeviaties. De Mann-Whitney U is een non-parametrische test en doet geen aannames over de verdeling van de data.

Het verschil in erkenning voor mannen en vrouwen op de indices sociale erkenning en consequenties worden post hoc getoetst met de Mann Whitney U. Deze toets wordt afgenomen omdat er bij de initiële T-toets de data benaderd is als een normale verdeling. Uit de post-hoc Mann-Whitney U komen de volgende waarden; sociale erkenning $U= 464.000$, $z= -1.21$, $p= 0.11$ en consequenties $U= 455.500$, $z= -2.01$, $p=0.02$. Hierbij is wederom geen steun gevonden op basis van sociale erkenning. De uitkomst van de Mann-Whitney U over de variabele consequenties blijft significant bij een eenzijdige toets ($p<0.05$).

Tabel 4*Medianen en Interquartile-Range binnen de Vignetten*

Conditie:				
	Ideale Vignet N=35		Mannelijke Vignet N=36	
Sociale Erkenning	49.50	10.50	48.00	9.00
Consequenties	55.00	13.00	48.50	14.00

Noot. Gegevens worden aangeduid in medianen en *interquartile range*

Financiële Compensatie Post Hoc zonder Outliers

De data van de compensatievraag is scheef verdeeld met verscheidene *outliers*.

Na het verwijderen van de twee *outliers* is opnieuw de Mann-Whitney U uitgevoerd om te kijken in hoeverre de uitbijters de testresultaten hebben beïnvloed; $U=393.500$, $z=-1.040$, $p=0.15$. Bij het eenzijdig toetsen is er nagenoeg geen verschil met de uitkomsten voor het verwijderen van de *outliers*; $U= 425.000$, $z= -0.98$, $p= 0.17$. Het verwijderen van de *outliers* hebben geen effect op de resultaten van de financiële compensatie en het geven van erkenning.

Discussie

In deze studie wordt het verschil in erkenning onderzocht tussen vrouwelijke en mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. In eerdere onderzoeken van onder andere Christie (1986) werd het ‘ideale slachtoffer’ als een vrouw geschetst wat bij zou dragen aan het ontvangen van meer erkenning. Sinds het onderzoek van Christie is er op sociaal maatschappelijk gebied veel veranderd, en is het destijds geschetste beeld van het ideale slachtoffer wellicht niet meer aan de orde. Vandaar is er in dit onderzoek gekeken naar genderverschillen bij erkenning voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Dit gemeten aan de hand van drie indices van erkenning; sociale erkenning, consequenties en financiële compensatie voor het slachtoffer.

Op basis van de data over de consequenties krijgt het vrouwelijke slachtoffer significant meer erkenning dan het mannelijke slachtoffer. Erkenning in de vorm van sociale erkenning en een financiële vergoeding lieten geen significant verschil zien tussen de vignetten.

Sterke punten en Limitaties

Een sterk punt van het onderzoek is dat er nadruk wordt gelegd op het erkennen van het mannelijk slachtoffer en de gevolgen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Er is veel literatuur te vinden over het vrouwelijk slachtoffer en de prevalentie hiervan. Het is niet het doel van deze studie om het belang van het vrouwelijk geslacht te ondermijnen, maar om het belang voor mannelijke slachtoffers te benadrukken. Verder is er door een zelfontworpen vragenlijst over consequenties met een hoge betrouwbaarheid (0.78) een significant verschil gevonden. De vragenlijst over consequenties die wél significante resultaten liet zien is geen gestandaardiseerde methode. Het is een zelfontworpen vragenlijst die gerepliceerd zou moeten worden om geldige uitspraken te kunnen doen over de betrouwbaarheid. De vragenlijst over sociale erkenning liet ook een hoge betrouwbaarheid zien (0.84). Wat inhoudt dat deze items voldoende samenhang lieten zien.

Er zijn enkele beperkingen vastgesteld in de huidige studie. Bij het afnemen van de enquête werden er bij de vraag *‘Stel dat je het slachtoffer een schadevergoeding mag toekennen tussen de €0 en €35.000, welk bedrag zou je dan toekennen?’* veel opmerkingen geplaatst. Deelnemers benoemde dat ze geld niet de juiste oplossing vonden en dat het maximale bedrag niet in verhouding stond met het gepleegde delict. In het huidige onderzoek was het slachtoffer in aanraking gekomen met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze schaal van tegemoetkoming is gebaseerd op de schaal die Schadefonds Geweldsmisdrijven

hanteert. Deze schaal heeft verschillende categorieën die van lichte gevolgen naar zware gevolgen oploopt. In dit onderzoek worden deze schalen niet in acht genomen en mochten de deelnemers zelf een bedrag kiezen. Dit leidde tot een niet-normale verdeling van de gegevens van de financiële compensatievraag, met veel uitbijters naar boven en beneden. Naast het feit dat deze gegevens geen significante resultaten opleverden, kan worden betwijfeld of dit een geschikte maatstaf is voor erkenning op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Naast de kritiek op de compensatievraag, werden er meer beperkingen gemeld. De deelnemers hebben aangegeven dat het beantwoorden van vragen op basis van de verstrekte informatie in het vignet moeilijk was. Er zat in de Likertschaal geen “weet ik niet” optie, hierbij is het risico dat participanten maar iets gaan invullen. Dit kan mogelijk effect hebben op de betrouwbaarheid van de data.

De onderzoeksgroep die de vignetten heeft beoordeeld bestond 75% uit vrouwen wat leidt tot de vraag of dit een factor zou kunnen spelen in de uitkomsten. Participanten hadden overwegend een hoog niveau qua opleiding en ze zijn geworven uit persoonlijke kringen die veel dezelfde achtergrond kenden. Dit maakt dat de uitkomsten moeilijk generaliseerbaar zijn naar een representatieve populatie.

Bij dit onderzoek is geen rekening gehouden met sociale wenselijkheid. Seksueel grensoverschrijdend gedrag betreft gevoelige onderwerpen, waarbij het kan dat de populatie sociaal wenselijk antwoord geeft. In deze studie is daar geen correctie op toegepast. Het zou kunnen zijn dat dit effect heeft gehad op de gevonden resultaten. Dit zou in het vervolg gecorrigeerd kunnen worden doormiddel van een sociaal wenselijkheidsvragenlijst.

Implicaties en Vervolgonderzoek

Uit het huidige onderzoek is gebleken dat vrouwen gedeeltelijk meer erkenning ontvangen dan mannelijke slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag. In de praktijk kan het nuttig zijn dat hier rekening mee wordt gehouden binnen het juridische rechtssysteem. De

literatuur suggereert dat mannen minder serieus werden genomen en dat er weinig sympathie werd getoond door politie-instanties (Walker, 2005). In de scholing van de politie zou aandacht moeten worden besteed aan het adequaat reageren op mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De ondersteuning van de hypothese staat in lijn met de gedachtes over genderrollen en stereotypering. De man zou minder erkenning kunnen ontvangen omdat hij meer past in het beeld van degene die de eerste stap zet, dan degene die ‘verleid’ wordt (Abdullah-Khan N, 2008). Om de bewustwording over prevalentie van mannelijke slachtoffers in plaats van enkel als daders van seksueel grensoverschrijdend gedrag te bevorderen kan er worden gekeken naar het onderwijs. Bij seksuele voorlichting op scholen zou er meer aandacht naar het mannelijke slachtoffer kunnen gaan. Hierdoor worden adolescenten bewust gemaakt van de mogelijkheid van meerdere soorten slachtoffers.

Vervolgonderzoek is nodig omdat er weinig tot geen onderzoek is gedaan naar het slachtofferschap van het mannelijk geslacht. Dit onderzoek steunt gedeeltelijk de hypothese dat mannelijke slachtoffers minder erkent worden dan vrouwelijke slachtoffers. Mocht hier verder onderzoek naar gedaan worden om deze stelling verder te bevestigen, zouden wij meer rekening kunnen houden met het mannelijk slachtoffer.

Het is van groot belang om vervolgonderzoek te doen naar erkenning voor het mannelijke slachtoffers met oog voor de schadelijke gevolgen. De bevindingen van dit vervolgonderzoek kunnen nuttig zijn bij het ontwikkelen van gespecialiseerde hulpverlening voor mannen die slachtoffer zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag Dit is des te belangrijker omdat dergelijke hulpverlening voor vrouwen aanzienlijk meer aanwezig lijkt te zijn dan voor mannen (Donne et al., 2017).

Er is belang naar vervolgonderzoek met een grotere steekproef, in de huidige studie hebben 71 deelnemers uit een homogene groep geparticipeerd. Een grote steekproef zou een resultaat kunnen aanleveren die representatief is voor de populatie.

Conclusie

Het huidige onderzoek biedt geen eenduidige uitkomst. Enerzijds wordt de stelling dat vrouwelijke slachtoffers meer erkenning krijgen dan mannelijke slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag ondersteund op basis van Consequenties. Anderzijds worden er geen significante resultaten gevonden op basis van Sociale Erkenning en Financiële Compensatie. Vervolgstudies zijn hard nodig aangezien er nog weinig onderzoek is gedaan naar mannelijke slachtoffers.

Referenties

- Abdullah-Khan, N. (2008). *Male Rape. Palgrave Macmillan UK eBooks*.
<https://doi.org/10.1057/9780230227651>
- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review, 30*(2), 217–237. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.11.004>
- Bhattacharyya, Rituparna, (2018). # Metoo Movement: An Awareness Campaign Journal of Innovation, Creativity and Change, Volume 3, Issue 4
- Bosma, A., Mulder, E., & Pemberton, A. (2018). The ideal victim through other(s)' eyes. In M. Duggan (Ed.), *Revisiting the 'ideal victim': Developments in critical victimology* (1 ed., pp. 27-42) <https://doi.org/10.2307/j.ctv301ds5.10>
- Christie, N. (1986). The Ideal Victim. *From Crime Policy to Victim Policy*, 17–30.
https://doi.org/10.1007/978-1-349-08305-3_2
- Clements, C., Moore, B. C., Laajala-Lozano, A., & Casanave, K. (2021). Victim and Perpetrator Acknowledgement of Intimate Partner Violence and Victim Psychopathology. *Journal of Interpersonal Violence, 37*(19–20),
<https://doi.org/10.1177/08862605211028289>
- De Haas, S. (2012). Seksueel grensoverschrijdend gedrag onder jongeren en volwassenen in Nederland. *Tijdschrift voor seksuologie, 36*(2), 136-145.
- Depraetere, J., Vandeviver, C., Beken, T. V., & Keygnaert, I. (2020). Big Boys Don't Cry: A Critical Interpretive Synthesis of Male Sexual Victimization. *Trauma, Violence, & Abuse, 21*(5), 991–1010. <https://doi.org/10.1177/1524838018816979>
- Donne, M. D., DeLuca, J. S., Pleskach, P., Bromson, C., Mosley, M. P., Perez, E. T., Mathews, S. G., Stephenson, R., & Frye, V. (2018). Barriers to and Facilitators of

- Help-Seeking Behavior Among Men Who Experience Sexual Violence. *American Journal of Men's Health*, 12(2), 189–201. <https://doi.org/10.1177/1557988317740665>
- Elbers, N. A. & Becx, I. (2020). Secundaire victimisatie als probleem. Herstelrecht als oplossing? : Een onderzoek naar de reikwijdte van secundaire victimisatie en herstelrecht in het straf-, civiel- en bestuursrecht in Nederland. *nscr*.
- Exner-Cortens, D., Eckenrode, J., & Rothman, E. F. (2013). Longitudinal Associations Between Teen Dating Violence Victimization and Adverse Health Outcomes. *Pediatrics*, 131(1), 71–78. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-1029>
- Hooper, C., & Warwick, I. (2006). Gender and the politics of service provision for adults with a history of childhood sexual abuse. *Critical Social Policy*, 26(2), 467–479. <https://doi.org/10.1177/0261018306062596>
- Jackson, M., Valentine, S. E., Woodward, E. N., & Pantalone, D. W. (2017). Secondary Victimization of Sexual Minority Men Following Disclosure of Sexual Assault: “Victimizing Me All Over Again. . .”. *Sexuality Research and Social Policy*, 14(3), 275–288. <https://doi.org/10.1007/s13178-016-0249-6>
- Javaid (2018) Male Rape, Masculinities, and Sexualities: Understanding Policing, and Overcoming Male Sexual Victimization. London, UK: Palgrave Macmillan. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*. <https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v9i2.1443>
- Kalichman, S. C., Stein, J., Malow, R. M., Averhart, C., Dévieux, J. G., Jennings, T., Prado, G., & Feaster, D. J. (2002). Predicting protected sexual behaviour using the Information-Motivation-Behaviour skills model among adolescent substance abusers in court-ordered treatment. *Psychology Health & Medicine*, 7(3), 327–338. <https://doi.org/10.1080/13548500220139368>

- Kocken, P., De Lijster, G., & De Ridder, J. (2018). #MeToo en seksueel grensoverschrijdend gedrag van scholieren. *Tsg - Tijdschrift Voor Gezondheidswetenschappen*.
<https://doi.org/10.1007/s12508-018-0140-3>
- Krahé, B., Tomaszewska, P., Kuyper, L., & Vanwesenbeeck, I. (2014). Prevalence of sexual aggression among young people in Europe: A review of the evidence from 27 EU countries. *Aggression and Violent Behavior, 19*(5), 545–558.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.07.005>
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The Lancet, 360*(9339), 1083–1088. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(02)11133-0)
- Kunst, J. R., Bailey, A. A., Prendergast, C., & Gundersen, A. S. (2019). Sexism, rape myths and feminist identification explain gender differences in attitudes toward the #metoo social media campaign in two countries. *Media Psychology, 22*(5), 818–843.
<https://doi.org/10.1080/15213269.2018.1532300>
- Lowe, M., & Rogers, P. (2017). The scope of male rape: A selective review of research, policy and practice. *Aggression and Violent Behavior, 35*, 38–43.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.06.007>
- Maercker, A., & Müller, J. (2004). Social acknowledgment as a victim or survivor: A scale to measure a recovery factor of PTSD. *Journal of Traumatic Stress, 17*(4), 345–351.
<https://doi.org/10.1023/b:jots.0000038484.15488.3d>
- De Maricourt, C., & Burrell, S. (2021). #MeToo or #MenToo? Expressions of Backlash and Masculinity Politics in the #MeToo Era. *The Journal of Men's Studies, 30*(1), 49–69.
<https://doi.org/10.1177/10608265211035794>

- De Maricourt, C., & Burrell, S. (2021). #MeToo or #MenToo? Expressions of Backlash and Masculinity Politics in the #MeToo Era. *The Journal of Men's Studies*, 30(1), 49–69. <https://doi.org/10.1177/10608265211035794>
- Orth, U. R. (2002). Secondary Victimization of Crime Victims by Criminal Proceedings. *Social Justice Research*, 15(4), 313–325. <https://doi.org/10.1023/a:1021210323461>
- Pearson, J. F., & Barker, D. E. (2018). Male rape: what we know, don't know and need to find out—a critical review. *Crime psychology review*, 4(1), 72–94. <https://doi.org/10.1080/23744006.2019.1591757>
- Peterson, Z. D., Voller, E., Polusny, M. A., & Murdoch, M. (2011). Prevalence and consequences of adult sexual assault of men: Review of empirical findings and state of the literature. *Clinical Psychology Review*, 31(1), 1–24. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2010.08.006>
- Szekeres, H., Shuman, E., & Saguy, T. (2020). Views of sexual assault following #MeToo: The role of gender and individual differences. *Personality and Individual Differences*, 166, 110203. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110203>
- Thomas, J. C., & Kopel, J. (2023). Male Victims of Sexual Assault: A Review of the Literature. *Behavioral Sciences*, 13(4), 304. <https://doi.org/10.3390/bs13040304>
- Vijf jaar #MeToo: wat zijn we eigenlijk opgeschoten?* (2022, 17 oktober). RTL Nieuws. <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5340342/metoo-5-jaar-later-hoe-het-nu>
- Walker, J., Archer, J., & Davies, M. (2005). Effects of Rape on Men: A Descriptive Analysis. *Archives of Sexual Behavior*, 34(1), 69–80. <https://doi.org/10.1007/s10508-005-1001-0>

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag? | Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-b).

<https://www.nji.nl/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag/wat-is-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-jongeren>

Young, S. G., Pruett, J. A., & Colvin, M. L. (2018). Comparing Help-Seeking Behavior of Male and Female Survivors of Sexual Assault: A Content Analysis of a Hotline.

Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment, 30(4), 454–474.

<https://doi.org/10.1177/1079063216677785>